

דבר י שיריה

גליון זה יוצא בסיוע עמותת

"עזרת ישראל"

להצלחה בכל פועליה ומעשיה

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

מגילת איכה

הנה במגילה זו יש אריכות גדולה על עניני הצרות שאירעו לישראל אבל על עצם חורבן הבית לא האריך כ"כ והטעם ל"עפ"מ שאחז"ל בב"ר פמ"ב סוף סי' ג' דכל והיה הוא לשון שמחה ומתיבין ליה מהא דכתיב (ירמ' ל"ח כ"ח) והיה כאשר נלכדה ירושלים אמר להם עוד היא שמחה שבו ביום נטלו ישראל אופכי על עונותיהם דאמר רשב"נ אופכי גדולה נטלו ישראל על עונותיהם ביום שחרב ביהמ"ק שנאמר תם עונך בת ציון, נמצא שעצם חורבן הבית ה' טובה לישראל שנמחלו עונותיהם וגם ששפך חמתו על העצים ועל האבנים לכן לא האריך אלא בעניני הצרות שבאו כתוצאה מכך שהם היו רק לרעה (ועי' בתוספות בקידושין ל"א ב' ד"ה איסתייעא).

"קומי רוני בלילה לראש אשמורות שפכי כמים לבך נוכח פני ה'" (ב, יט)

בגמ' (תמיד ל"ב ב') פירשוהו על תורה כל העוסק בתורה בלילה שכונה כנגדו שנא' קומי וגו' נוכח פני ה'. וצ"ע איך יתפרש לפ"ז סיפא דקרא שאי אליו כפיך על נפש עולליך העטופים ברעב בראש כל חוצות. וי"ל ע"פ הגמ' בשבת ק"ט ב' לא חרבה ירושלים אלא על שבטלו בה תשב"ר שנא' שפוך על עולל בחוץ וגו' מה טעם שפוך משום דעולל בחוץ פירש"י משום שהעוללים בחוץ ובטלים מבית רבן א"כ גם כאן הכונה על נפש עולליך העטופים ברעב (אין רעב אלא מתורה) בראש כל חוצות שמסתובבים בחוץ ובטלין מתורה.

(טעמא דקרא)

עלי שיריה

ביום כ"ה תמוז תשע"ה יצא רבינו ממעונו בבני ברק לירושלים עיר הקודש, להר המנוחות מקום מנוחות חמיו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, לעלות על ציונו לקראת ה"א צ. מרן שליט"א הגיע ועמד בפתח בית החיים ואמר פרק תהלים, כשהוא רחוק ד' אמות מן הקברים כמנהגו, ואח"כ אמר קדיש. משם המשיך לשריד בית מקדשנו, מקום בו לא זזה ממנו שכונה, הכותל המערבי ועמד מול מקום המקדש על גג ישיבת "אש התורה" וקרע בבגדו כדין. וכשיצא בקש ממקורביו שרוצה לנסוע להעתיק במקום מנוחת האבות הקדושים במערת המכפילה שבעיר חברון, שהוא מקום המסוגל לעורר רחמים כידוע,

[כאן המקום להביא מהנסיעה המיוחדת למערת המכפילה של מרן הקהילות יעקב זצ"ל, עם להבחל"ח רבינו שליט"א לפני יותר משלושים וחמש שנה, כמובא בס' אורחות רבינו שמרן הסטייפלר זצוק"ל נסע לחברון לאחר הכבוש ונמנע מלהכנס למעלה רק עמד למטה ע"י הקיר ואמר תהילים אמנם את בנו רבינו שליט"א שלח להכנס ולהתפלל בפנים]. וכן שמענו מבני ביתו של רבינו כי גם הפעם נכנס בפנים והעתיק בתפילה דקות ספורות, ואח"כ שב לביתו, כשהכל מקוים שאכן יהיו לרצון אמרי פינ' ויתקבלו כל התפילות.

"טוב שכן קרוב..."

בחודש האחרון נלב"ע שכינו של רבינו, הגאון רבי יצחק דוד זלזניק זצ"ל, מחבר ספרי יד יצחק, שהיה שכן טוב של רבינו למעלה מארבעים שנה ולרבינו היה קשרי ידידות חמים עמו, וכידוע שהיה יושב אוהלים ולא מש מתוך האוהל, וגם זכה לכבוד את ה' מגורו שעבר לפני התיבה בבית הכנסת של רבינו, בתפילות של ראש השנה ויום כיפור ועוד מועדי השנה.

לפני שנים רבות כשבא לגור בשכנות רבינו, נהג הגר"י זצ"ל בפסח לאכול רק מצות מכונה וכמנהג חלק מאנשי ירושלים, שכן דעת אביו הגאון הגדול רבי אברהם יעקב זלזניק זצ"ל, ואילו להבחל"ח רבינו שליט"א, נוהג כל השנים לאכול רק מצות עבודת יד בכל ימי הפסח, ואחרי איזה זמן נתעורר אחד השכנים לעשות עירוב חצירות והתעורר שאלה לגבי הפסח, שאצל רבינו שליט"א מצות מכונה לא נאכל כלל בפסח ואילו אצל הגר"י זצ"ל מצות יד לא נאכל בפסח, והיה נידון האם לנהוג שיהיה פת שראויה לשניהם, ודנו בזה הרבה ובסוף הכריעו שאפשר על מצות מכונה, כי גם אצל רבינו שלא נוהג לאכול מצות מכונה זה רק משום חומרא, והראיה שלקטנים כן מביאים מצות מכונה, ואכן כך עשו לבסוף.

זכעת בימי השבעה לא יכל רבינו לבוא לנחם מפני חולשתו ושלח להם מכתב ובתוך הדברים כתב "היה קשה לי לבוא לנחם ואבוא בכתובים, המנוח זצ"ל, מלבד שהיה תלמיד חכם ורא אלקים מרבים, היה בעל תפילה וגבאי כאן בלדרמן... והיה מכבד כל אדם ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות, ובחכמתו הרבה שלום כל הימים ובזכות זה יבוא וינחם על משכבו לקץ הימים..."

בני המשפחה שהתרגשו מאוד מקבלת המכתב המיוחד, הבינו היטיב מה כוונתו "ובחכמתו הרבה שלום", כידוע בבית הכנסת התפללו גדולי וצדיקי עולם כדוגמת הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל, המקובל הגה"צ רבי ישראל אליהו וינטרוב זצ"ל והרבה מגדולי תלמידי החזון איש כדוגמת הגאון רבי גדליה נדל זצ"ל ועוד והיה צריך לדאוג בכל כיבוד שלא יהיה פגיעה בכבוד שאר התלמידי חכמים, והר"י זצ"ל ידע בחכמתו להלך ברוחו נגד כל אחד ואחד, ובגמר השבעה טרח רבינו לכבדו זצ"ל והשתתף בחלק מההספד שנערך לזכרו בבית הכנסת לדרמן, ויהי רצון שיבולע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים.

דבר העורך

הימים ימי בין המצרים בהם מתאבלים על חורבן הבית ומנסים להוסיף ולהרבות באהבת חינום כנגד השנאת חינום שבגללה נחרב בית מקדשנו ומובא בקונטרס 'ווי העמודים דבר נפלא הנוגע לימים אלו בפרט ולכל השנה בכלל.

ידוע שיש תענית הראב"ד, דהיינו שאדם שתאב לאיזה אוכל, שיעצור רגע, ולא יאכל מיד, וכמו כן כשהוא עומד באמצע אכילה, ותאב להמשיך באכילה עוצר באמצע האכילה, ואינו ממשיך באכילתו.

כל שכן שיש תענית הראב"ד, כאשר אדם יש לו איזה מילה לומר לחבירו, ועוצר עצמו ואינו אומר, פשוט בולם פיו, זה אינו רק תענית, הוא כבר מעמיד את כל העולם, "תולה ארץ על בלימה", הארץ עומדת על מי שבוולם פיו.

והנה בשנים האחרונות כבר נפוצה הסגולה הידועה של רבינו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, כשאדם נפגע ואינו עונה, נעלב ואינו עולב, שכוחו גדול, וכבר כמה נושעו בזכות זה שביך אותם אותו נעלב ואינו עולב, עצתנו, כל אחד שנפגע, יש לו שני דרכים, או לפלוט איזה מילה חריפה על מי שהקניט, ואז אוי לו, אבל יש דרך אחרת, במקום זה, תברך את עצמך. ובנוסף, הרי יש כל כך הרבה אנשים הסובלים ל"ע מצרות שונות ומשונות, ואתה כעת מחזיק בידך את כח הברכה, תברך אותם, ואז תחשוב על כח הברכה שיש לך כעת בידך, פשוט תסיח דעתך מעלבון, ותודה לו לבסוף על מה שעשה.

ועוד יותר מכך, רבי אברהם גאלנטי זצ"ל תלמידו של הרמ"ק, לאחר שמאריך לתאר את העונשים המגיעים לאדם על עוונותיו, וכמה תעניות צריך להתענות אפילו על חטא יחיד, כתב שמכל התשובות שבעולם, המעולה שבכולם, למרק עוונות הוא סבילת העלבונות והחירופים והיא המעלה שבכל מלקיות וסיגופים ותעניות שבעולם. וכמה מהמפרשים דרשו על כך את הפסוק שנקרא בט' באב במגילת איכה (ג, ל) "יתן למכה לחי ישבע בחרפה", ונשאלת השאלה מה שייך לשבע מחרפה? אלא שאם מקבל בזיון מאדם, ולא הגיב, ואינו נוטר שנאה, ומעביר על מדותיו, מבואר בגמרא ראש השנה (יז.) שמעבירין לו על כל פשעיו, ואינו צריך להתענות, וזה 'שבע בחרפה' שיכול להשאר שבע, ואינו צריך להתענות על חטאיו, בזכות החרפה שקיבל.

סברכת עט סוס

י' חק 1607816 (א"ב)

וצייתי את ברכתי - הלכה למעשה

קניה מ 'חשוד' - חלק ב'

מכירה ונתינה במתנה לחשוד

● מלבד מה שאין קונים מן החשוד אסרו חז"ל גם למכור או לתת לו במתנה פירות שביעית. שמא ישמור וימכור אח"כ ביוקר (היות ובשיעית אין מצויים הרבה פירות), אבל מותר לתת לו מזון בשיעור ג' סעודות. וכן דבר שלא מתקיים הרבה זמן כגון תבשיל וכדו' זאת מותר לתת לו אפילו מאה סעודות.

ספיחין שצמחו אצל חשוד

● יתכן שספיחין שגדלו אצל חשוד אסורים משום קנס, גם באופנים שאינם אסורים מדינא כגון בד' שדות, (עי' פרק י"ד סעיף ל"ב) כיון שגדלו אצל חשוד.

פירות שאין בהם קדושת שביעית

● אין להקל לקנות מחשוד גם כאשר רוב הפירות בשוק אין בהם קדושת שביעית אבל מעם הארץ מותר בכה"ג וכו"ל.

חשוד המוכר של שישית או חז"ל

● אם החשוד מוכר פירות, שניכר דשל שישית או מחז"ל הן, מותר לקנות ממנו.

נאמנות החשוד

● החשוד על השביעית, וכל שכן עם הארץ נאמן לומר על פירות שביד אחר שמותר לאוכלם ולא נעבדו בשביעית וכה"ג משום שחזקה אין אדם חוטא עבור אחרים.

מתוך ספר שיח השמיטה - אוצר פסקי רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א

שו"ת בעניני גאולה, ותחיית המתים

ש. האם אפשר לומר שעם ישראל כבר עבר את חבלי משיח ומלחמת גוג ומגוג בכל הצרות שעברנו ועוברים היום.

ת. אין אומרים כך, ואנו מאמינים שהכל יהיה כמבואר בכתובים, ונזכה בקרוב לגאולה שלמה.

ש. מתי יתקיים "ובלע המוות לנצח", האם רק אחרי תחיית המתים.

ת. כן, אחרי תחיית המתים לא ימותו יותר לעולם.

ש. לפי מש"כ שרוב הנשמות כיום הם גילגולים של נשמות מהעבר, לכאו' בתחיית המתים לא יקומו כולם כיון שנשמה אחת היא בכמה גופים.

ת. יקומו כל סוגי הגופים כל אחד כפי שהיה בעולם הזה. ש. האם לאחר תחיית המתים יחזרו כל אשה לבעלה, א"כ מה יהיה עם אלמנה שנישאת שנית, למי תשוב.

ת. אלמנה שנישאת בשנית, תשוב לבעלה הראשון. [ועיין בזה עוד בס' שיח השדה]

ש. איך יש להתכונן לביאת המשיח.

ת. להרבות בלימוד התורה, זהו הדרך היחידה להתכונן לביאת המשיח. [וכמובא בגמ' ירבה בתורה ובגמ' ח]

ש. האם נכון הדבר, שהזמנים שהוזכרו בספרי הקבלה כזמן הגאולה, הינם זמנים המסוגלים יותר לגאולה אבל אפשר לקלקל ולהפסיד את הזמנים הללו.

ת. כל הזמנים נכונים וראויים לביאת המשיח ולגאולה שלמה.

ש. בגמרא מבואר (עירובין מ"ג ע"ב) שאלהו הנביא יגיע קודם ביאת המשיח, בשביל מה צריך שיבוא אליהו יום קודם המשיח לבשר.

ת. להודיעם שיתכוננו, ויכינו את מי שצריך ואת מה שצריך לקראת המשיח.

ש. כשאלהו הנביא מתגלה ליחידים, האם הם יודעים שזה אליהו שנגלה אליהם או שרק רואים את הדמות בה התלבש.

ת. הם רואים אותו ויודעים מי הוא.

ש. האם המשיח הוא אדם שחי בין האנשים, וא"כ האם הוא יודע שהוא המשיח.

ת. הוא חי בינינו ויודע שהוא משיח, יהי רצון שיתגלה לנו בקרוב במהרה בימינו אמן.

(ידידי יושר)

ש. מי הם משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, ומה החילוק ביניהם, ולמי אנו מחוייבים לצפות למשיח בן יוסף או למשיח בן דוד או לשניהם.

ת. אנו מחכים למשיח בן דוד, שיבוא ויגאלנו במהרה.

ש. מצד אחד אנו חייבים להאמין ולחכות בכל רגע לביאת המשיח, ומצד שני אמרו חז"ל דשלשה באים בהיסח הדעת, ואחד מהם הוא משיח.

ת. עצם האמונה וההמתנה כל רגע לביאת המשיח, גורם הסחת דעת הרצוי, שאז פתאום יבוא אל היכלו, ויתגלה המשיח.

ש. האם מיד כשיבוא המשיח יפסק כל הרע מהעולם.

ת. פשוט הוא, שהרי יקום ההבטחה, ומלאה הארץ דעה את ה', בקרוב בימינו אמן.

ש. האם ראוי לעשות כמו שמצאנו אצל גדולי ישראל זצ"ל שהכינו בגד מיוחד לקבלת פני המשיח.

ת. אין כאן שאלה, מי שמרגיש ענין בזה יכול לעשות.

ש. מובא בחז"ל, שביום שנחרב בית המקדש נולד משיח, מה רצו לומר לנו חז"ל בזה, הרי כבר עברו אלפי שנים מהחורבן, ומשיח עדיין מתמהמה.

ת. תיכף כשגלו נולד הגואל, ונשמתו נמצאת באדם חי, וכשמת, עוברת לאדם אחר חי, וכך בכל הדורות, עד שיגיע זמנו להתגלות במהרה בימינו אמן.

ש. איתא בגמרא סנהדרין צ"ח ע"א שרבי יהושע בן לוי פגש את המשיח בשערי רומי, ושאלו אימת קאתי מר וכו', האם המשיח חי בינינו כאחד האדם, [ומשמע שם שהוא יודע שהוא משיח שמחליף כל פעם רק תחבושת אחת], או שזה רק נשמת משיח, ובכל דור הוא יורד ומתלבש באדם אחר ובמקום אחר.

ת. המשיח חי ונמצא בינינו, רק שעדיין לא הגיע זמנו להתגלות, כנ"ל.

ש. מהו ההבדל בין ימות המשיח לעתיד לבוא, ומהו עולם הבא.

ת. אלו הן תקופות זה אחר זה, הראשונה נקראת ימות המשיח, והשניה עתיד לבוא.

ש. מדוע צריכים אנו לחכות למשיח, האם מפני שאז יתגלה כבוד מלכות הקב"ה בעולם, או מפני שאז יהיה לנו טוב.

ת. שניהם נכונים, ודבר אחד הם, כשיתגלה כבוד מלכותו בעולם, אז, יהיה לנו טובה וברכה אין סוף.

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק